

N:o 4.

Ank. till Riksd. kansli den 21 februari 1896, kl. 2 e. m.

Första Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande n:o 1, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om meddelande af föreskrifter dels till förhindrande af barns och minderåriges användande vid offentliga förevisningar och dels till inskränkande af barns och minderåriges användande vid offentliga teaterföreställningar.

Uti en inom Första Kammaren väckt och till yttrande af utskottet hänvisad motion (n:o 15) har herr *A. von Möller* föreslagit,

»att Riksdagen ville till Kongl. Maj:t aflåta underdånig skrifvelse med anhållan att Kongl. Maj:t täcktes låta utröna, om och till hvilken utsträckning stadganden må kunna meddelas i syfte *dels* att förhindra barns och minderåriges användande vid offentliga förevisningar, såsom lindansning, konstridning, akrobatiska och andra konststycken, vid varieté- och dylika föreställningar, *dels* att inskränka barns och minderåriges användande vid offentliga teaterföreställningar samt, derest utredningen dertill föranleder, låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till lag i ämnet.»

Såsom stöd för denna sin hemställan har motionären framhållit, att de kongl. förordningarna af den 18 november 1881 och den 10 juli 1891 onekligen i ganska många hänseenden tillgodosett ett länge känt behof af

Bih. till Riksd. Prot. 1896. 8 Saml. 2 Afd. 1 Band. 3 Häft. (N:o 4). 1

skydd för vissa slag af minderårige yrkes- och näringsidkare, samt att, under det den förra förordningen hufvudsakligen afser att skydda unge arbetares lif och lemmar för de faror och öfveransträngningar, som de olika handteringarna kunna medföra, den senare förordningen äfven sökt förekomma vådor af annat slag, som hotade de minderårige, hvilka i städerna nattetid tillhandahölle tryckalster, blommor och dylikt.

»Oaktadt sålunda» — fortsätter motionären — »redan mycket blifvit gjordt för att åt samhället söka bevara en stor del af den ungdom, som genom eget arbete måste lifnära sig, sund till kropp och seder, synes man dock hafva förbisett att med något lagbud värna en klass af olyckliga barn, uppväxande i förtryck och elände och utsatta för både kroppsliga och moraliska faror, mången gång i vida högre grad än de nyssnämnda.

Och dock stå dessa beklagansvärda lätt att finna i stad och på landsbygden, på cirkusmanéger, varietétribuner, i akrobaters och andra gycklares marknadstält.

Af samvetslöse anhörige eller direktörer tvingas de med hot och misshandlingar att genomgå en för deras sunda utveckling och för utsigten till en framtida nyttig verksamhet ofta förderfbringande lärotid, till dess de nå den grad af skicklighet att blifva tillräckligt inkomstbringande för sin »impressario».

Må det gerna medgifvas, att desse kanske till större delen utgöras af utlänningar, men äfven svenskar hafva ej försmått följa deras exempel, och — sorgligt att säga — svenska föräldrar finnas, som af godtrogenhet eller vinningslystnad afhändt sig sina barn åt kringresande konsttridare, akrobater och dylike, ett missförhållande, som skall kvarstå, så länge desse ej af någon lag hindras i sina uppvisningar inför en kanske mera tanklös än hjertlös hop af åskådare, hvilka förbise de lidanden, barnet har att genomgå under öfningstiden, samt hur det sätter välfärd och lif på spel för att bereda dem ett ögonblick af nervretande spänning och nöje.

I utlandet har redan lagstiftningen inskridit häremot, och man torde kunna hoppas, att den tid ej är aflägsen, då äfven svenska barn skyddas från att uppfostras till gycklare, och utländska konstmakare förhindras att i Sverige rikta sig genom dessa i andra länder förbjudna barnförelisningar.

Sålunda finner man stadganden redan i Nordtyska förbundets näringslag af 1869 äfvensom i 1891 års tyska Reichsgewerbeordnung, som förhindra barn under 14 år att deltaga i »Gewerbebetrieb im Umherziehen», hvari innefattas olika slag af handel och yrken samt »musikutföranden,

förelvisningar, teaterförelställningar eller andra lustbarheter, utan att dessa erbjuda ett högre konstnärligt eller vetenskapligt intresse».

I staten Massachusetts få ej barn under 15 år uppträda som akrobater eller lindansare.

Uti Italien tillkom i slutet af 1873 en författning, hvilken synes hafva tjenat de franske lagstiftarne till förebild för lagen af den 7 december 1874 (*loi relative à la protection des enfans employés dans les professions ambulantes*).

I den sistnämnda förbjudes att låta minderårige under 16 år utföra farliga kraftstycken (*tours de force périlleux*) eller kroppsförvridande öfningar (*exercices de dislocation*) äfvensom att använda andras barn under 16 år eller egna under 12 år vid cirkus-, akrobat-, lindansare- och liknande förelställningar vid straffpåföljd af ända till 2 års fängelse och 200 francs böter.

Den italienska lagen stadgar ett åldersminimum af 18 år.

Inseende svårigheten af en verksam kontroll af förbudet mot de för barnets helsa farliga öfningarna, synes man hafva fastställt en så hög åldersgräns äfven för den uppträdande, för att derigenom försvåra och fördröja dennes utbildning och dermed göra hela företaget mindre lönande.

Som lagen af den 7 december 1874 hufvudsakligen afsåg kringresande s. k. konstnärer, infördes i förordningen af den 2 november 1892 (*la loi sur le travail des enfans — dans les établissemens industriels*), art. 8, ett förbud mot att använda barn under 13 år som skådespelare, statister etc. vid förelställningar å fasta scener och varietélokaler (*théâtres et cafés-concerts sédentaires*); dock kunna ministern för undervisningsväsendet och de sköna konsterna i Paris samt prefekterna i departementen undantagsvis lemna tillstånd att använda ett eller flera barn vid uppförande af vissa skådespel.

Denna bestämmelse i 1892 års franska lag synes vara särdeles beaktansvärd, helst den å ena sidan i myndigheternas hand lägger rätten att medgifva barns medverkan i sådana skådespel, der detta oundgängligen fordras för den dramatiska handlingen, men å den andra sätter en gräns för ett missbruk, som man på vissa teatrar i vårt land har tillfälle bevitna, att barn af ganska späd ålder ofta qväll efter qväll få tjenstgöra som statister, i dansnummer m. m.

Då de dessutom om förmiddagarne stundom måste medverka vid nya styckens inöfning samt uppehålla sig i den dammiga, qvafva teaterluften till sent på natten, torde åtminstone deras helsa — andra olägenheter för deras utveckling att förtiga — deraf förr eller senare lida men.

De grundsatser, som gjort sig gällande i ofvannämnda utländska lagar, synas mig vara väl förtjenta att äfven i vårt land vinna efterföljd för att i möjligaste mån förebygga de menliga följderna af minderåriges användande vid förevisningar och föreställningar af ifrågavarande art.»

Till den utredning, motionären lemnat i fråga om den utländska lagstiftningen i föreliggande ämne, har utskottet endast att foga det tillägg, att jemväl i *Belgien* utfärdats en lag af den 28 maj 1888 angående skydd för barn i olika vandringsyrken af hufvudsakligt innehåll, att förbud deri meddelats dels för akrobater, lindansare och dylika att vid offentliga föreställningar använda andras barn under 18 år eller egna under 14 år och dels för personer under 18 år att företaga »opassande» kroppsöfningar.

Då den af motionären åberopade kongl. förordningen af den 18 november 1881 angående minderåriges användande i arbete vid fabrik, handverk eller annan handtering såväl genom sin rubrik som äfven i följd af det i flere paragrafer använda uttrycket »annan handtering» till äfventyrs skulle kunna leda till det antagandet, att det af motionären nu föreslagna förbud för barns och minderåriges användande vid offentliga förevisningar m. m. redan finnes inrymdt i sistberörda förordning, har utskottet trots sig böra framhålla, att af nämnda förordnings innebörd framgår, att förordningen endast afser *industriella företag*, samt att denna utskottets åsigt vinner stöd dels deraf, att, efter det förordningen trädte i tillämpning, Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 13 april 1883 förklarade, att författningen icke ens vore tillämplig på sågverks- eller brädgårdsrörelsen, och dels deraf, att kongl. förordningen angående förbud för barn att nattetid idka viss försäljning m. m. den 10 juli 1891 skulle varit öfverflödig, om med uttrycket »annan handtering» afsetts jemväl sysselsättning utom det industriella området.

Utskottet, som sålunda håller före, att i svensk lag bestämmelser i det af motionärerna angifna syfte saknas, finner i likhet med motionären synnerligen behjertansvärdt, att det skydd, som redan lemnats minderårige för de faror och öfveransträngningar, hvilka den industriella verksamheten kan medföra, jemväl utsträcket till det område, hvarom nu är fråga.

Af en för utskottet tillgänglig summarisk förteckning öfver de offentliga föreställningar, vid hvilka ensamt å tre af hufvudstadens fem varietélokaler barn och minderårige medverkat, framgår, att under tiden från och med år 1892 mer än 20 olika sällskap under längre eller kortare tider härstädes uppträdt och dervid företrädesvis utfört »akrobatiska luftproduktioner.» Det är dock icke blott i hufvudstaden, utan äfven i landets öfriga städer och på landsbygden, som dessa kringflackande sällskap — under föregifvet namn af »konstnärer» och med i regel barns i ett eller annat hänseende onaturligt utvecklade anlag till lockbete — ockra på allmänhetens begär efter nervretande prestationer.

Den, som emellertid närvarit vid någon akrobatisk luftproduktion vare sig i cirkusmanéger eller på varietéföreställningar, der barn utfört öfveranstängande och till och med lifsfarliga kroppsrörelser, har säkerligen känt mera medömkan än beundran för de arma varelser, som måst offra tid och en för deras framtid önskvärd utveckling för att kunna fullgöra uppgifter af ifrågasvarande för såväl samhället som dem sjelfva fullkomligt onyttigt slag.

Det skäl, som, enligt utskottets åsigt, också kraftigast talar för behovet af stadganden i ämnet jemväl inom vårt land, är, att barnens intellektuella utveckling i väsentlig mån åsidosattes under den ganska långa tid som åtgår, innan de hinna den grad af skicklighet i sitt beklagansvärda yrke, att de kunna offentligen uppträda, samt att befaras kan, det de sedermera, underkastade vanans magt, förlora allt intresse för en nyttigare verksamhet.

Vidkommande slutligen den af motionären föreslagna inskränkningen af barns och minderåriges användande vid offentliga teaterföreställningar, har utskottet, som jemväl i denna del af ämnet delar motionärens uppfattning, intet att till hans gjorda hemställan tillägga.

Motionären har emellertid icke velat ensamt åt Kongl. Maj:t öfverlemnna utfärdandet af föreskrifter i ämnet, utan hemställt, att, derest af motionären begärd och genom regeringens försorg verkställd utredning der till föranledde, Kongl. Maj:t måtte låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till lag i ämnet; men då ofvan omförmälda förordningarna af den 18 november 1881 och den 10 juli 1891, hvilka äro med föreliggande motions syften likartade, tillkommit utan Riksdagens hörande, och Kongl. Maj:t, för den händelse författningsförslag i frågan grundlagsenligt skulle betinga Riksdagens medverkan, otvifvelaktigt kommer att för Riksdagen framlägga förslaget till dylik lag, tillåter sig utskottet med anledning af den förevarande motionen hemställa,

att Första Kammaren ville för sin del besluta, att Riksdagen måtte till Kongl. Maj:t aflåta skrifvelse med anhållan, att Kongl. Maj:t tacktes låta utröna, om och till hvilken utsträckning stadganden må kunna meddelas i syfte *dels* att förhindra barns och minderåriges användande vid offentliga föreläsningar, såsom lindansning, konstridning, akrobatiska och andra konststycken, vid varieté- och dylika föreställningar, *dels* att inskränka barns och minderåriges användande vid offentliga teaterföreställningar samt, derest utredningen dertill föranleder, i ämnet utfärda erforderliga föreskrifter.

Stockholm den 20 februari 1896.

På utskottets vägnar:

SIGFRID WIESELGREN.